

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 30. МАРТА 1875.

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАДИ НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

НА БАДЊИ ДАН.

ДРАМОЛЕТ У ЈЕДНОЈ РАДЊИ, ОД † КОСТЕ ТРИФКОВИЋА.

ОСОБЕ:

Светозар Вујић, адвокат	Ружић.	Марија, ћени јој	Л. Маринковићева.
Јован, послужитељ му	Соколовић.	Вељко, син јој, 6 година стар . . .	М. Зорићева.
Петровићка, удовица	М. Савићева.	Њушкало, полицај	Рапшић.

Збива се у Новоме Саду.

(Овај се комад приказао први пут у Вршцу 2. августа 1871. године.)

ЧИН ПРВИ.

ПОЈАВА ПРВА.

(Светозарева соба.)

Светозар (сам хода горе доле по соби.)

Светозар. Дакле данас је тридесет трећи бадњи дан у моме животу! Хм! Хм! Тридесет и три године већ су ми на грбачи! Лепа цифра! А за то цело време шта сам учинио? Родио сам се и живим — то је све! А како живим? Мучим се од јутра до мрака, да после оно, што тешком муком заслужим, закључам у орман и да после своје смрти оставим каквом рођаку из педесетог колена, који ће ме још грдити, што му нисам више оставио. Понда још кажу, да је вредно живити? На што? За кога? Да, да, ту лежи, за кога? Опа немам, матере немам, браће немам, сестара немам, а немам, што је најглавније, ни жеље! Не ћу је ни имати, боже ме сачувай! Но, то би ми још требало. Жена, па можда и деца. Шта? Не смем ни да помислим на то! Јоване, Јоване!

ПОЈАВА ДРУГА.

Јован и прећашњи.

Јован (на вратима.) Изволите, господине!

Светозар. Дај ми мој зимњи капут.

Јован. Зимњи капут? А куда намеравате господине?

Светозар. Идем у гостионицу, у кафану, и шта ти ја знам куд.

Јован. Али, господине, данас је бадњи дан.

Светозар. Шта ја марим!

Јован. Данас не приличи излазити из куће?

Светозар. За што да не приличи? То је дан као и сваки други.

Јован. Понда и нема нигде никог! Сваки је о данашњем дану у кругу своје породице.

Светозар (за себе.) Има право, данас нема нигде никог. Сваки је у кругу своје породице. До врача! Шта да радим сада?

Јован. Останите лепо код куће.

Светозар. Магарче, да знам шта да почнем код куће, не би ни ишао од куће.

Јован. Боже мој, незнate шта да почнете на дапашњи дан! Зар ви нисте никад провели бадњи дан?

Светозар. Да како да сам, у кругу својих добрих родитеља. То је био најрадоснији дан за мене!

Јован. Е, па тако проведите и данас.

Светозар. Шта велиш? Да проведем бадњи дан? А за што не? Зар се ја не могу исто тако сам веселити, као да нас је десет? Право, Јо-

ване, ти си ме довоје на добре мисли! Хоћу да проведем бадњи дан код коће! Брзо! да почнемо одмах!

Јован. Да, да, да почнемо! Само како?

Светозар. Како? Па шта раде други на бадњи дан?

Јован. Та оно би к'о било ваздан обичајева! На пример прво треба у собу сламе донети.

Светозар. Да, да, пре свега доноси се слама. Брзо дакле, где је та слама?

Јован. Е, а од куд пама сламе.

Светозар. До сто врага! Мора да буде. Зар нема у сламњачи?

Јован. Да како да има!

Светозар. А ти испразни сламњачу. Но, шта си стао? Зар ниси разумео, да хоћу данас да славим бадњи дан?

Јован. Је ли то збила?

Светозар. Магарче један, зар сам се ја икад шалио с тобом? Брзо, донеси ту сламу. (Јован оде у другу собу.) Та да! За што не бих ја славио бадњи дан? Ко мени заповеда? Но — јеси ли готов?

Јован. Ево, господине, довольно сламе!

Светозар. Дај овамо! Сад се ухвати за мене. Но, шта звераш? Ухвати се за мене, па вичи: Ши, пи, пи. а ја ћу: њво, њво, њво! Но? Хоћеш ли једаред?

Јован. Пи, пи, пи!

Светозар. Ђво, ђво, ђво! (Иду по соби и просипају сламу.) Тако, тим смо готови! Шта је сада на реду?

Јован. Е, сада треба бадњак турити у пећ!

Светозар. Имаш право, донеси бадњак. (Јован истрији.) Та да! За што ја не бих славио бадњи дан, ко мени заповеда?

Јован (допесе паш) Ево, господине!

Светозар Тури га у пећ. Тако! Шта сад иде?

Јован. Е, сада би требало припремити поклоње. Ал' ви немате деце.

Светозар. То је све једно. Обичај се мора одржати. Ево ти новаца, па иди ту преко трговцу, па накупуј свакојаких играчака.

Јован. Али, господине!

Светозар. Ни речи! (Јован оде.) Та да, за што да ја не бих славио бадњи дан, ко мени заповеда? (Хода горе доле.) Оно је истина, да сада имам жену и неколико деце, да би много веселије изгледало. Ал' за што веселије? Где то стоји? Жена је крија, а деца су кубура. Мој драги Светозаре,

буди задовољан, да си сам. Шта ти фали? Прво си слободан! То јест, колико ти посо допушта. Понда немаш брига! То јест, изузимајући оне, које ти посао задаје. Понда си задовољан — то јест изузимајући кад ниси. Канда баш није све тако ружично. Ал' све једно, ја за то опет могу славити бадњи дан!

Јован (довоји играчке.) Ево, господине, један коњ и један пајац.

Светозар. Добро, мети их тамо на сто. Па сад, шта сада иде?

Јован. Е, сада је на реду, да се постави сто, па да се вечера, наравно све посно.

Светозар. Дакле брзо.

Јован. То јест, ја ћу сто лако поставити, само што ће са вечером теже ићи.

Светозар. А за што то?

Јован. За то, што немамо ништа за вечеру!

Светозар. Имаш право, — ја нисам ни мислио на то. Ево ти новаца, па иди одмах ту преко, те накупуј, што год је посно, али брзо.

Јован. Одмах ћу бити овде. (Оде.)

Светозар. Та да, за што ја не бих славио бадњи дан? Ко мени заповеда? Прекрасно, ћо би се надао, да ћу ја данашњи бадњи дан тако лепо провести? А ја, луда, мало час нисам знао, шта да почнем, завидио сам другим људима, што се данас сваки у кругу своје породице весели. Какве породице? Шта мени фали? Зар ја нисам весео? (Пева ходajuћи горе доле) „Рождество твоје, христе боже нај!“ и т. д.

Јован (уђе и поси свакојаког посног јела.) Ево, господине, накуповао сам пуну корпу, а има и вина.

Светозар. Врло добро, — сад брзо да се постави сто. (Јован поставља.) Но, шта велиш, Јоване, зар ми не проводимо добро бадњи дан?

Јован. Та ја к'о вељим, господине.

Светозар. Но, шта хоћеш да речеш?

Јован. Та, к'о не би било згорег.

Светозар. Шта то?

Јован. Та, да је онако млада женица.

Светозар. Језик за зубе, то се тебе ништа не тиче.

Јован. Та мене се и не тиче, већ вас.

Светозар. Хоћеш ли ћутати, Гледајдер ти његова посла! Јеси л' готов већ с постављањем.

Јован. Готов сам, господине?

Светозар. А ти петљај, — марш! Кад те будем требовао, ја ћу те звати!

Јован (за себе.) Који ме враг тера, да му споменем жену. (Оде.)

П О Ј А В А Т Р Е Ђ А.

Светозар (сам.)

Светозар. Тако! Сто је постављен, сад да седнемо па да једемо. (Седне) Да видимо, шта је онај магарац накуповао? Харинге. За то не марим. Врло слано јело. А шта је ово? Ајвар. То је сувише отужно. Маслине баш не трним, зејтин не марим ни да га видим. А шта је ово? Риба из саламуре! И то ми је лепо јело! Тај магарац све је којешта покуповао. А шта има под овим тањиром? Ораја! Ко би још ораја јео, да промукне за три дана. А ово овде? Јабуке! (Скочи са столице.) До сто ђавола, каква су то јела! Та то није ни враг видио! (Шета се горе доле.) Хм! Мени се чини, да ја нисам ни гладан. Да боме да нисам, тек је шест сахата, ко би сада још вечераша! Па шта да радим? Шта да радим? Гром и пакао, овако на бадњи дан, могао би човек да полуди. (Извади цигару, запали је, стапи код прозора, лунајући прстом о прозор живљи.) Шта је то? На сред сокаку по тој вејавици једна жена, и још једна и једно дете? Она једна канди плаче? Да боме

да плаче. (Отргне се од прозора.) Шта ме се тиче, да да, шта ја марим, што ко плаче? То јест, за што се не бих распитао из љубопитства. Ко мени заповеда? Јоване, Јоване! (Јован се покаже) Иди, истрчи на сокак, па распитај, шта ради оне жене и оно дете по сред снега? (Јован оде.) Мене се истина не тиче, ја не марим ни за кога, ал' из љубопитства, да да, каква посла имају они на сокаку по том времену? Па шта има она једна да плаче?

П О Ј А В А Ч Е Т В Р Т А.

Јован и прећашњи.

Јован (с врата.) Распитао сам се, господине!
Светозар. Но, па шта је у ствари?

Јован Жалост, господине, жалост! То је једна сирота удовица, коју је газда од куће са њеном децом избацио на сокак, за то, што не могу да плате кирију.

Светозар. Понда?

Јован. Е, па сад ће провести бадњи дан на сокаку, јер немају куд.

Светозар. Тако им треба! За што да не плате кирију. Кућни газда је у своме праву.

Јован. Ал' кад су сиромашни, па немају од куд да плате, је ли и онда газда у праву?

(Наставиће се.)

С Р П С К О Н А Р О Д Н О П О З О Р И Ш Т Е.

С Р П С К О Н А Р О Д Н О П О З О Р И Ш Т Е.

(„Претенденат и протектор“ и „Партија пикета.“) Ове две шаљиве игре приказане су на напој позорници 13. марта. „Партија пикета“ је par excellence фина шаљива игрица како ваља. Нема ти ту до зла бога отегнуте експозиције, као у другим шаљивим комадима новијега времена, него се све брзо и са свим природно развија. Карактери су у тој шаљivoј игри верно, психолошки нацртани, заплет и расплет домишљат и занимљив све до краја. За приказ таких комада захтева се, да глумац добро проникне у своју улогу, ако жели своме задатку одговорити као што треба, а у томе се и онеш истакао г. Ружић, који је старог, окорелог аристократу Рошферијера приказао таквом фином карактеристичном игром, какве је ретко кад опазити и на много већим позориштима. која су са свога уметништва на гласу. Том улогом показао је г. Ружић, да уме уметнички рецити и најтеже задатке у подручју шаљиве игре. Слава му!

Света је на представи мало било, и ако се тај комад овде већ од више година није давао.

У

П О З О Р И Ш Т Е.

* (Српско позориште у Слатини.) Српска позоришна дружина под управом Ђорђа Пелеша давала је у Слатини ових 20 представа: „Бој на Косову“, „Стари кованција“, „Лукавство и будалаштица“ и „По енглески“, „Стари бака и његов син Хусар“, „Ђурађ Бранковић“, „Зидање Раванице“, „Љубавно писмо“ и „Француско-пруски рат“ (у овом комаду хвале особито игру почетнице глумица Савете Рашићеве, која је улогу маријину добро схватила и извела и ако је тек 16 година) „Звонимир“, „Циганин“, „Шоља теја“, и „Школски надзорник“, „Граничари“, „Париски колотер“, „Цајача и лудница“, „Љубоморни“ и „Честитам“, „Фабричар“, „Цар Петар велики као лађар“ и „Сајићин шешир“, „Ајдуци“, од Ј. Ст. Поповића, „Роб слуга и господар“ и „Расејани“, „Три бекрије“, „Сађурица и шубара“. При подаску из Слатине почастили су грађани глумце и изјавили су им своју радост, што су доживили у свом месту српске представе. Из Слатине је отишла позоришна дружина у Вировитицу.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

51. ПРЕДСТАВА:

ВАН ПРЕТИПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 30. МАРТА 1875.

ПО ДРУГИ ПУТ:

ГРАБАЊА ЈАШИ.

ШАЉИВА ИГРА у 4 чина, с ПРЕДИГРОМ и ПЕСМАМА, НАПИСАО ИЛИЈА ОБРУГИЋ СРЕМАЦ, за позорницу УДЕСИО А. ХАЦИЋ, ПЕСМЕ ПО НАПЛЕВИМА ПИШЧЕВИМ ЗВОРОВЕ УДЕСИО Ф. ПЕТРИЋ, МУЗИКА ОД АлФОНСА ЦИВУЛКЕ.

(Ова је шаљива игра добила од „Матице Српске“ расписану награду од 200 ф. из накног фонда.)

ВРЗИНО КОЛО.

ПРЕДИГРА у 1. чину, с ПЕВАЊЕМ.

ОСОБЕ:

Србијанка	.	Д. Ружићка.	Четврти ђак	.	Сајевић.
Далматинка	.	Л. Хадићева.	Пети	„	Божовић.
Хрватица	.	Ј. Сајевићка.	Шести	„	Ружић.
Сремица	виле	Ј. Поповићева.	Седми	„	*
Бачванка	.	Б. Хадићева.	Осми	„	*
Банаћанка	.	Љ. Зорићева.	Девети	„	*
Први ђак	.	Марковић	Десети	„	*
Други „	.	Лукић.	Једанаести ђак	„	*
Трећи „	.	Добриновић.	Дванаести „	„	*

ГРАБАНЦИЈАШИ.

ШАЉИВА ИГРА у 4 чина, с ПЕСМАМА.

ОСОБЕ:

Тоша, прави грабанцијаш	.	Ружић.	Јелка, насторка живанова и	.	J. Сајевићка.
Јеврем, лажни	„	Сајевић.	посестрима христињина	.	
Миша	{	Љ. Зорићева.	Петар, тошин отац, карлов-	.	
ђира	млади пастири	.	чанин	.	Зорић.
Миланко	{	Б. Хадићева.	Анка, тетка тошина митров-	.	J. Маринковићка.
Радоје	старији пастири	.	чанка	.	
Нића	{	Божовић.	Рада, јевремов отац, београ-	.	
Тривун	сельаци	.	ђанин	*	
Живан	.	Добриновић.	Слушкиња у кући петровој	Д. Ружићка.	
Моја, кнез сеоски	.	Вуjiћ.	Вандрокаш, шваба	Бунић.	
Христа, његова ћи	.	Марковић.	Баба Тода	Ј. Поповићева.	
		Лукић.			
		Л. Хадићева.			

Збива се: прва три чина близу Шида у сремском селу и около њега, а четврти у Карловцима г. 1814.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.